

YALNIZ BİZE İNDİRİLENE İNANIRIZ DEMELERİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri! Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Depremde vefat eden aziz dindaşlarımıza, kardeşlerimize Cenâb-ı Mevlâ'dan rahmet dilerim. Allah şehid mertebelerine eriştirsin... Genç yaşta vefat etmiş küçük yavruları da, annelerine babalarına şefaathçi eylesin... Geride kalanlara sabr-ı cemîl, ecr-i cezîl ihsân eylesin... Başka elem, keder göstermesin... Dünyada, ahirette cümlelerinizi aziz ve bahtiyar eylesin sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!..

Bakara Sûre-i Şerifesi'nin 91. ayet-i kerimesi ve devamını sohbetimin konusu yapmak istiyorum. Önce ayet-i kerimenin kendini, metn-i şerîfini okuyalım. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahim:*

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اٰمِنُوۡا بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوۡا نُوۡمِنُ
بِمَاۤ اَنْزَلَ عَلَيْنَا وَايْكُفِّرُوۡنَ بِمَا وَّرَاۡءَهُ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُوۡنَ اَنْبِيَاۡ
اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيۡنَ

(البقرة: ٩١)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

(Ve izâ kîle lehüm âminû bimâ enzela'llàhu kàlù nü'minu bimâ ünzile aleynâ ve yekfurûne bimâ verâehû ve hüve'l-hakku musaddikan limâ meahüm, kul felime taktulûne enbiyâa'llâhi min kablü in küntüm mü'minîn.) (Bakara, 2/91)

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ
الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ

(البقرة: ٩٢)

(Ve lekad câeküm mûsâ bi'l-beyyinâti sümme'ttehaztümü'l-icle min ba'dihî ve entüm zâlimûn.) (Bakara, 2/92)

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ
بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

(البقرة: ٩٣)

(Ve iz ehaznâ mîsâkaküm ve rafa'nâ fevkakümü't-tür, huzû mâ âteynâküm bi-kuvvetin vesmeû, kàlù semi'nâ ve asaynâ ve üşribû fî kulûbihimü'l-icle bi-küfrihim, kul bi'semâ ye'mürüküm bihî îmânüküm, in küntüm mü'minîn.) (Bakara, 2/93)

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً
مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(البقرة: ٩٤)

(Kul in kânet lekümü'd-dâru'l-âhiredü
inda'llâhi hâlisaten min dûni'n-nâsi
fetemnevü'l-mevte in küntüm sâdikîn.)
(Bakara, 2/94)

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

(البقرة: ٩٥)

(Ve len yetemnevhu ebeden bimâ kaddemet
eydîhim va'llâhu alîmün bi'z-zâlimîn.)
(Bakara, 2/95)

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوَةٍ وَمِنْ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ
سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزِحٍ مِنْ
الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

(البقرة: ٩٦)

(*Ve letecidennehüm ahrasa'n-nâsi alâ hayâtin ve mine'llezîne eşrekû, yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe senetin ve mâ hüve bi-müzahzihihî mine'l-azâbi en yuammer, va'llàhu basîrun bimâ ya'melûn.*) (Bakara, 2/96) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

a. Allah'ın İndirdiğine İman Etmemeleri

Cenâb-ı Hak, Peygamber SAS'e yahudilerin tarihinden misaller hatırlatarak, geçmiş olayları yahudilere söylemesini emrederek, yahudileri insafa davet ediyor. Çeşitli tarihi olayları hatırlattırıyor. Geçtiğimiz haftaki sohbetlerde bunları dinledik.

Bu 91. ayet-i kerimede buyruluyor ki:

(*Ve izâ kîle lehüm*) Ayet-i kerimenin devamında Mûsâ AS'dan bahsedildiği için, ilk kastedilenin yahudiler olduğu aşikâr. Ama yahudiler ve emsali, kendisine kitap indirilmiş başka kavimler de aynı hükme tâbi. (*Ve izâ kîle lehüm*) “Onlara denildiği zaman...” Onlar, ilk başta akla gelen yahudiler, ama öteki hristiyanlar da, öteki ehl-i kitap da olur, olabilir. Bu hükme onlar da dahildirler. (*Âminû bimâ enzela'llàh*) “Allah'ın indirdiğine iman edin denildiği zaman...”

Tabii, bunlarehl-ikitap oldukları için, kendilerine Allah daha önce peygamber göndermiş olduğu için. Hazret-i Adem'i, Nuh AS'ı, İbrâhim AS'ı, Mûsâ AS'ı bildikleri için, Allah'ı ve gönderdiği peygamberleri bildikleri için, onlara: “Allah'ın indirdiğine iman edin!” deniliyor.

Yâni, “Siz ehl-i kitapsınız, müşrik değilsiniz. Bu Arapların cahilleri, puta tapanları gibi değilsiniz. Allah’ın indirdiğine iman edin! Yâni size daha önceden Cenâb-ı Hak kitap indirdi, peygamber gönderdi. İşte bu indirdiğine de iman edin!” denilmiş.

Demek ki, böyle teklif olmuş. “Denildiği zaman” diye Türkçe’ye çevirdiğimiz zaman, sîğanın mâzî mi muzârî mi olduğu görülmüyor Türkçe’sinde. Ama Arapça’sında mâzî sîgasıyla: *(Ve izâ kîle lehüm)* “O zaman ki, onlara şöyle denildi: *(Âminû bimâ enzela’llâh)* ‘Allah’ın indirdiğine iman edin!’ denildi.”

(Kâlû) “Dediler ki: *(Nü’minu bimâ ünzile aleynâ)* ‘Bize indirilene inanırız.’ dediler.” Ondan sonrakilere inanmıyorlar. *(Ve yekfürûne)* “Kâfir oluyorlar, karşı geliyorlar, reddediyorlar, inkâr ediyorlar; *(bimâ verâehû)* yâni kendilerine indirilenden başkalarına kâfir oluyorlar, onları kabul etmiyorlar.”

Halbuki, kaynak Cenâb-ı Hak... Cenâb-ı Hak gönderiyor, aynı yerden geliyor, aynı yüce makamdan geliyor, Rabbü’l-âlemîn’den geliyor. Kendilerinininkine inanmışlarsa, ondan sonra gene yeniden gelene de inanmaları lâzım! Onlar diyorlar ki: “Bize indirilene inanırız. Bize indirilene inandık, tamam orada kalacağız. *(Ve yekfurûne bimâ verâehu)* Gerisine, bundan ötesine, bundan başkasına, mâadâsına kâfir oluyorlar.”

(*Ve hüve'l-hakku*) “Bu indirilen hak olduğu halde kâfir oluyorlar.” Yâni, hakkı inkâr ediyorlar, hakka karşı çıkıyorlar, hakkı reddediyorlar, hakkı kabul etmiyorlar. Hem de, (*Ve hüve'l- hakku musaddikan limâ meahüm*) Daha önceki haftalarda okuduğumuz ayetlerde de bu noktayı Cenâb-ı Hak onlara hatırlatmıştı: “Kendilerinin yanındakini tasdik edici ve hak olduğu halde... Kendilerine indirilen kitabı ve ahkâmı ve dini ve peygamberlerini tasdik edici, reddetmeyici, kabul edici, temize çıkartıcı, onlara inanıcı olduğu halde ve hak olduğu halde kendilerine indirilenlerin dışındakine kâfir oldular, kâfir oluyorlar.”

Şimdi tabii burada bir de şu nokta var ki, Cenâb-ı Hak onlara kitaplarında, hem Tevrat'ta, hem İncil'de:

“—Bir peygamber gelecek; o peygamber geldiği zaman ona iman edin! Eğer sizin nesillerinizden, bu ümmetin şu anda yaşamakta olanların sülâlesinden, soyundan başkaları gelirse, siz söyleyin onlara da, ne zaman, hangi nesle geleceği belli olmaz; geldiği zaman o peygambere tâbi olsunlar, iman etsinler, ona itaat etsinler, ona bağlansınlar!” diye emir var.

Onlar da bekliyorlar babaları, dedeleri, ecdadı, din büyükleri kitaplara yazıp, şifahî olarak kendilerine bu nasihatı, bu tavsiyeyi yapmış olduğu için bekliyordı. Ve hatta, daha önceki haftalarda yine ayet-i kerimelerde geçtiği için açıklamıştık, Evs ve Hazrec kabilesine söylüyorlardı:

“—Bir peygamber gelecek, biz onunla küfrü tepeleyeceğiz. Allah’ın Âd ve İrem kavmini helâk ettiği gibi, siz de bizim elimizle helâk olacaksınız. Sizi de biz helâk edeceğiz.” diyorlardı.

Ama peygamber gelince, kendileri iman etmediler. O müşrik olanlar döndü şirkten, onlar iman etti, onlar mü’min oldu. Bunlar bu sefer, kâfir durumuna düşüverdiler.

Kendilerinininkine inandılar ama, kendilerinin inandığı kitabın içinde geleceği bildirilen şeyi kabul etmemekle, bu sefer çok ters bir duruma düştüler. Çünkü kitaplarında bu yazılıydı ve kitaplarını bu peygamber te’yid ediyordu, kitaplarını doğruluyordu ve tasdik ediyordu. (*Mûsâddikan limâ meahüm*) Onların yanında duran Tevrât Allah’ın kitabıdır, İncil Allah’ın kitabıdır. Onun bazı ayetleri doğrudur, haktır. Bazılarını eksik yazdınız, bozdunuz, değiştirdiniz, sakladınız ama, ana yapısı itibariyle Allah’ın indirdiği mübarek vahiylerdendir.” diye tasdik ettiği halde, gelen hak olduğu halde, onlar kâfir durumuna düşüyorlar.

(*Kul*) “Şimdi ‘Biz bize inanıyoruz!’ deyip, ötekilere kâfir olanlara de ki...” Şimdi siz İslâm’a inanmadınız, Hazret-i Muhammed’e inanmadınız, Kur’an’a inanmadınız. Ve inanmazken de diyorsunuz ki: ‘Biz bize indirilene inanıyoruz.’ Yâni, “Biz bir vazife yapıyoruz, Allah’ın sevdiği bir durumdayız.”

filân gibi diyorsunuz ama, aslında durum da böyle değil. (*Felime taktulûne enbiyâa'llâhi min kablü in küntüm mü'minîn*) “Eğer inanmışlar idiyeniz, niçin size gelen peygamberleri öldürüyordunuz?..”

Tabii mazide, evvelce olduğu için, Türkçe'ye tercümede, “O halde niye öldürüyor idiniz?” diye tercüme etmek lâzım! “Onlara sor bakalım! Madem siz, kendinize indirilene inandık diyorsunuz. ‘Bize indirilene inanınız da, sana indirilene inanmayız!’ diyorsunuz. Aslında bu da doğru değil, bu sözünüz de doğru değil... Siz kendinize indirilene de inanmıyorsunuz. Çünkü, niye peygamberleri öldürüyor idiniz o zaman? Niye öldürdünüz?..”

Yahudiler, kendilerine Allah'ın görevli olarak gönderdiği bazı peygamberleri tarihte öldürdüler. Meselâ Zekeriyâ AS, Yahyâ AS ve diğer bazı mübarek peygamberânı — *salavâtu'llâhi ve selâmühû alâ nebiyyinâ ve aleyhim ecmaîn*— öldürdüler.

“—Madem mü'minler idiniz, niçin öldürüyor idiniz o peygamberleri, söyleyin bakalım?..” diye Cenâb-ı Hak bir yanlılıklarını, yâni aslında İslâm gelmeden önce de, yahudilik çerçevesi içinde de tam görevlerini yapmadıklarını, onlara bu ayet-i kerimeyle beyan ediyor. Yâni, “Siz o zaman da, mü'minliğin gereğini tam yapmadınız.” buyurmuş oluyor.

b. Yahudilerin Buzağıya Tapmaları

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ
الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ

(البقرة: ٩٢)

(*Ve lekad câeküm mûsâ bi'l-beyyinâti sümme'ttehaztümü'l-icle min ba'dihî ve entüm zâlimûn.*) (Bakara, 2/92)

“Mûsâ AS...” Tabii, Cenâb-ı Hak sadece “Mûsâ” diyor ayet-i kerimede, kulu olduğu için; ama biz, Allah'ın mübarek peygamberi olduğu için, adı geçince, “Ona selâm olsun!” diye (*Aleyhi's-selâm*)'ı ekliyoruz. Seviyoruz, başımızın tâcı, gönlümüzde yeri var.

(*Ve lekad câeküm mûsâ bi'l-beyyinât*) “Mûsâ AS, onlara mucizeleri getirmişti.” Bu mucizeler nelerdi?.. Mûsâ AS'ın bir kere, asâsı bir mucizeydi. Çünkü, sihirbazların bütün alet edevâtını yuttu gözlerinin önünde. Eli bir mucizeydi, koynuna sokup çıkarttığı zaman bembeyaz oluyordu.

Sonra, Firavun'un kavmi ve etrafındaki insanlar ve ahâli, bu mucizeleri gördüğü halde inanmayınca, Cenâb-ı Hak onlara çeşitli afetleri musallat etti. Yâni kurbağa afeti, bit afeti, tufan, *ve'l-cerad*, *ve'l-kummel*, *ve'd-dafâtih*, *ve'd-dem* ve buna benzer çeşitli mucizeleri hayatı boyunca onlara gösterdi inansınlar diye.

O açık belgeleri, beyyinâtı, mucizeleri; kendisinin hak peygamber olduğunu, çağırdığı yolun Allah'ın rızasına uygun yol olduğunu beyan eden, kesinlikle belirten şeyleri getirdi onlara...

(*Ve lekad câeküm mûsâ*) “Hazret-i Mûsâ size getirmişti mucizeleri ama; (*sümme'ttehaztümü'l-icle min ba'dihî ve entüm zâlimûn.*) ey yahudiler, siz haksızlık yapıcılar olarak, zâlimler olarak, siz ondan sonra buzağıyı tanrı edindiniz.”

(*Min ba'dihî*) “Onun hayatından sonra” demek değil; “O Tûr'a, Tûr-i Sînâ'ya münâcaata gittiği zaman, daha hâl-i hayatında, o doğru itikadı, doğru ahkâmı kendilerine getirdiği halde, onun getirmesinden hemen sonra, siz ey yahudiler, (*ittehaztümü'l-icl*) buzağıyı yine kendinize tanrı edindiniz.”

lcl, buzağı demek. Buzağı heykeli yaptılar. Mısırlılar buzağıya tapıyorlar diye; yol kenarında, geçtikleri, seyahat ettikleri yerlerde gördükleri kavimler buzağıya tapıyor görünce, gene kendileri de buzağıyı tanrı edinip, ona tapınmaya kalktılar.

Hani inanmıştınız?.. Yâni, ona da inanmamışsınız! Ona da inanmamış olduğunuz görülüyor.

c. İşittik ve İsyân Ettik Demeleri

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ

خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا

سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ

بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ

إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

(البقرة: ١٣)

(*Ve iz ehaznâ mîsâkaküm ve rafa'nâ fevkakümü't-tûr, huzû mâ âteynâküm bi-kuvvetin ve'smeû, kâlû semi'nâ ve asaynâ ve üşribû fî kulûbihimü'l-icle bi-küfrihim, kul bi'semâ ye'mürüküm bihî îmânüküm, in küntüm mü'minîn.*) (Bakara, 2/93)

(*Ve iz ehaznâ mîsâkaküm*) Yine daha önceki ayet-i kerimelerde de hatırlatılmış olan hususlar. Onlar “Kendimize inanırız.” dediği için, “Siz kendinize inenlere bile inanmış değilsiniz!” diye tekrar hatırlatıyor Cenâb-ı Hak, onların o yanlış sözünden dolayı.

(*Ve iz ehaznâ mîsâkaküm*) “Hani biz sizden söz almıştık, “Tevrat’ı uygulayacaksınız, dinin ahkâmına uyacaksınız!” diye. (*Ve rafa'nâ fevkakümü't-tûr*) Tur dağıyı böyle bulut gibi, gölge gibi, üstünüze böyle çökecek gibi yapmıştık.”

Siz de o korkudan, o dehşetten, ‘Tamam itaat ettik, buyruğu tutacağız.’ demiştiniz. (*Huzû mâ âteynâküm bi-kuvvetin ve’smeû*) Benim size verdiğim ahkâma sımsıkı yapışın, tutun, ahkâma uyun, dine sımsıkı sarılın! (*Ve’smeû*) Söylenenleri dinleyin! Hani size öyle denmişti ey yahudiler.

Ne yaptılar onlar böyle mucizeleri gördükleri halde?.. (*Kâlû semi’nâ*) “Tamam işittik, (*ve asaynâ*) ve isyan ettik.” dediler. Bu büyük bir söz... Tabii böyle işittik de isyan ettik demek, çok büyük bir söz.

İnsanoğulları bu kadar acizliğiyle, nâçizliğiyle, bu kadar Cenâb-ı Hak kendilerini nimetlerine gark etmekteyken, verip durmaktayken, bu nimetlerin kendilerinin eseri olmadığını bildikleri halde, nasıl oluyor da böyle bu kadar küstah olabiliyorlar?.. Hayret edilecek bir şey! Allah insanı yanıltmasın, şaşırtmasın sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!

Semi’nâ diyorlar, *Mûsâ AS*’ı inkâr etmeleri mümkün değil, çünkü nice nice mucizeler gösterdi. Kahren, cebren artık inanmak durumunda kaldılar. Sihirbazlar bile secde ettiler. Ahali çeşitli mucizeleri gördü. Kendilerine afetler, musibetler gelince, *Mûsâ AS*’a gelip, “Sen Rabbine dua et de, bu afetler kalksın!” dediler. Dua etti, kalktı. “O zaman inanacağız!” dediler, yine döndüler, inanmadılar. O inanmayanlar ayrı...

İnananlar da inandıkları halde, Mısır'dan kurtarıldıkları halde, Firavun gözlerinin önünde gark edildiği halde, çölde gıdalandırıldıkları halde, başlarına bulutlar gölge yaptığı halde, nice nice mucizelere rağmen, Mûsâ AS'a:

“—Biz Allah'ın vahyini duymak istiyoruz. Sen duyuyorsun da biz niye duymayalım? Biz de duyalım!” diye isteklerini dile getirdikleri zaman, onları Tur'a götürdüğü zaman, sesi duydular, tüyleri diken diken oldu.

Ondan sonra da, (*Semi'nâ ve asaynâ*) “Duyduk ve isyan ettik.” dediler. Yâni, (*Ata'nâ*) “İtaat ettik, baş üstüne, yapacağız!” demeleri lâzım. Ama (*asaynâ*) dediler, âsi oldular, isyan ettiler.

Hani imanları?.. “Biz bize indirilene inandık.” diyorsunuz İslâm'a girin denildiği zaman... Onu da yapmadınız, kendinize inenlere de inanmadınız!..

Böyle yaptıkları için: (*Ve üşribû fî kulûbihimü'l-icle bi- küfrihim*) “Bu böyle İslâm'a, Kur'an'a, Hazret-i Peygamber Efendimiz'e kâfir olmaları dolayısıyla, inkâr etmeleri dolayısıyla, böyle isyan edince, isyan ettik, karşı geldik dedikleri için, (*üşribû fî kulûbihim*) o zaman gönüllerine buzağı içirildi, gönüllerinin içine emdirildi. Buzağı sevgisi, buzağıya tapınma duygusu, bu buzağıya tapınma dininin duyguları gönüllerine emdirildi.” Yâni, böyle kumaşı boyanın içine sokup da, boyayı kumaşa emdirtmek gibi bir mânâ var.

Gönüllerine buzağı sevgisi neden dolayı emdirildi? (*Bi- küfrihim*) Bâ-ı mukabele. “Kâfirlik yaptıkları için, küfürlerine mukabil, Allah da ceza olarak, ‘Siz küfrettiniz, binâen aleyh buyurun buzağı sevgisini içinize vereyim de görün!’ diye.” Buzağıyı sevdiler. Yâni ayrılamıyorlar, çekemiyorlar kendilerini. Ama bu kendilerinin kâfirliklerinin cezası. Yâni, “Mûsâ AS’a bile âsi geldiler ve kâfir oldular.” deniliyor bu ayet-i kerimede.

O zaman böyle böyle yaptıkları hatırlatıldıktan sonra, Cenâb-ı Mevlâ emrediyor Peygamber Efendimiz’e:

(*Kul*) Ey Rasûlüm de ki: (*Bi’semâ ye’mürüküm bihî îmânüküm, in küntüm mü’minîn*) “Eğer siz dediğiniz gibi mü’minler iseniz, sizin imanınız size ne kadar kötü şeyler emrediyor!.. Eğer siz dediğiniz gibi, iddia ettiğiniz gibi mü’minler iseniz, sizin bu imanınız size ne biçim işler emrediyor?..” Şu yaptıklarınıza bakın!.. Buzağıya tapınmak, âsi olmak, peygamberi üzme, sözünü dinlememek... Yalan yanlış işler.

“Tabii mâzide öyle yaptılar, o zaman da iman etmediler. Bak şimdi siz de aynı duruma düşüyorsunuz.” denmiş oluyor. Peygamber Efendimiz’in onlara bu sözleri hatırlatmasından murad, bak o zaman Mûsâ AS’a da sizin ecdadınız böyle yapmıştı, sonra belâyı buldular. Şimdi de aynı hataya düşüyorsunuz, bak hatırlayın! Şimdi Mûsâ AS’ın hak peygamber olduğunu anlamış durumdasınız, ona sarılıyorsunuz.

Ama Őu anda da, bu sefer Allah'ın ahir zaman Peygamberine âsi oluyorsunuz, yine kâfir oluyorsunuz. Böyle yapmayın!” denmiŐoluyor yahudilere.

d. Doğru İseniz, lm İsteyin Bakalım!

Ve 94. ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً
مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(البقرة: ٩٤)

(*Kul in kânet lekümü'd-dâru'l-âhîretü inda'llâhi hâlisaten min dûni'n-nâsi fetemnevü'l-mevte in küntüm sâdikîn.*) (Bakara, 2/94)

“Ey Rasûlüm onlara bir de Şöyle söyle...” Cenâb-ı Hak hep öğretiyor Rasûlüne. Yâni, yahudiler inkâr edince, müşrikler gelip kendisine bir söz söyleyince, Peygamber Efendimiz'e bir itirazda bulununca; gya kendi aklıyla, batıl mantığıyla bir Şey söyleyince; Cenâb-ı Hak cevabını öğretiyor Peygamberine, vahy ediyor:

“Şöyle söyle ey Rasûlüm; madem öyle diyorlar, onun cevabını Şöyle söyle!” diye. (*Kul*) Söyle mânâsına bir emir. (*Kul*) “De ki ey Rasûlüm: (*In kânet lekümü'd-dâru'l-âhîreh*) Eğer ahiret yurdu, ahiret sizinse, sizin olacaksa iddia ettiğiniz gibi, (*inda'llâh*) Allah'ın huzurunda, (*hâliseten min dûni'n-nâsi*) insanlardan

hariç, sırf size mahsus, sırf size tahsis edilmiş olarak ahiret yurdu sizin olacaksa; o zaman, (*fetemennevü'l-mevte in küntüm sâdikîn*) bu iddianızda sadık iseniz, doğru iseniz, haydi bakalım ölümü temennî edin!”

Bu ölümü temennî etmeyi, aynı konuyu açıklayan başka ayet-i kerimelerden de deliller vererek, İbn-i Kesir güzel bir şekilde izah ediyor. “Bu *mübâhele*’dir.” diyor. Yâni, “Siz madem mü’minim diyorsunuz, madem ahiret bizimdir diyorsunuz. Cennete ancak yahudiler girecek, hristiyanlar girecek diyorsunuz, bizim girmeyeceğimizi iddia ediyorsunuz. Kendinizin hak yolda olduğunuzu sanıyorsunuz. Bize indirilene inanırsınız, size indirilene inanmayız diyorsunuz, kâfir duruma düşüyorsunuz. Ama kâfir durumuna düştüğünüzü de kabul etmiyorsunuz da, Allah’ın dostlarıyız; (*nahnü ebnâu’llâhe ve ehibbâuhû*) diyorsunuz. Allah’ın sevgili kullarıyız iddiasındasınız. Haa, o zaman haydi bakalım ölümü isteyiniz! (*Fetemennevü'l-mevte*) Ölümü temenni ediniz, (*in küntüm sâdikîn*) eğer sadıklarsanız.”

Şimdi tabi bu *mübâhele*dir. *Mübâhele* ne demek?.. “Eğer siz doğruysanız, biz yanlıştık; Allah bizi helak etsin!.. Eğer biz doğruysak, siz yanlıştınız; Allah sizi helâk etsin, siz mahvolun, siz ölü, kahrolun!..” demek yâni. Ne demek? Allah’a bırakmak işi. Yâni, her türlü delili söylüyorsun, anlatıyorsun dinlemiyor, inat ediyor. Mugâlata dediğimiz, laf kalabalığına getirme yoluyla filan, bir türlü kabul etmiyor.

Halbuki, bu din işi önemli. İnsanlar iman edecek, imanına göre dünya hayatını sürececek, imtihanı kazanacak. Dünya hayatında da insanların yaşamı güzel olacak. Yâni huzur olacak, uluslararası huzur olacak, ulusun içinde huzur olacak, evde huzur olacak. Yâni sonucu var, maddi sonucu var. Emrin sonucunda dünya ve ahiret saadeti sağlanacak. Sözün dinlenmesi lâzım, iş ona bağlı...

Dinlemiyor, mugâlata yapıyor; “Bize indirilene inanırız, size indirilene inanmayız!” diyor, haksız. İşte haksızlıkları geçtiğimiz ayetlerde gösterildi.

“—O zaman hadi bakalım, hangimiz haksızsa, o kahrolsun!.. Gel bakalım, ortaya çoluk çocuğumuzu koyalım! Hanımlarımızı, ailelerimizi, çoluklarımızı, çocuklarımızı, bir tarafa birisini, bir tarafa birisini koyalım! Hangi taraf haklıysa, Allah onu kurtarsın, yaşatsın!.. Hangi taraf haksızsa, onu tepelesin, kahretsin, öldürsün...” işine geliyor iş.

Buna *mübâhele* denilir.

Peygamber Efendimiz bunu kendi hâl-i hayatında, Necran’dan gelen hristiyan cemaatine teklif etti. Onlara hristiyanlığın yanlış taraflarını, düzeltilmesi gereken taraflarını söyleyip, onları İslâm’a davet ettiği zaman, bazıları müslüman oldular. Bazıları da olmadılar. Her şeyi izah etti:

“—Bakın Hazret-i İsâ Allah’ın bir kuludur, annesi sâliha bir hatundur. Evet, babasız olarak, sadece anneden meydana gelmiştir, ama Allah’ın oğlu değildir, Allah’ın kuludur. Burada yanlışlık yapıyorsunuz...” vs. dedi.

Onlar yetmiş küsur kişilik heyet halinde gelmişlerdi, Medine’yi doldurmuşlardı, mescidi doldürmüşlardı. Onlara hepsini anlattıktan sonra, uzun günler izahlardan sonra, onlar yanaşmayınca, o zaman Cenâb-ı Hak buyurdu ki:

تَعَالُوا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا

وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ

ثُمَّ نَبْتِهَلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

(آل عمران: ٦١)

(Teàlev) “Geliniz, (*ned’u ebnâenâ ve ebnâeküm*) sizin çoluk çocuğunuzu ortaya koyalım çağıralım, bizimkileri ortaya koyalım! (*Ve nisâenâ ve nisâeküm*) Sizin hanımlarınızı getirelim, bizim hanımlarımızı getirelim bir tarafa koyalım! (*Ve enfüsenâ ve enfüseküm*) Kendilerimizi de oraya koyalım. Çoluk, çocuk, hanım, erkek, bey iki taraf... (*Sümme nebtehil*) Ondan sonra, mübâhele yapalım, ibtihal yapalım!” Yâni, “Yâ Rabbi, hangimiz haksızsa onu kahret!” diye Allah’a dua etmek. (*Fenec’al la’neta’llâhi ale’l- kâzibîn.*) “Haksız olana, yalancılara Allah’ın laneti olsun diyelim!” diye, bu noktaya geldi. (Âl-i İmran, 3/61)

O zaman dediler ki:

“–Bir dakika, biz bir konuşacağız.”

İstişare yaptılar. Kendi aralarında konuşurken dediler ki: “Bu peygamberdir. Eğer biz böyle yaparsak kendimiz ve çocuklarımız Allah’ın lânetine anında uğrarız, kahroluruz, mahvoluruz.” dediler. Sonra Rasûlüllah Efendimiz’e:

“–Biz hristiyan olarak kalalım, cizye verelim!” dediler.

O zaman Peygamber Efendimiz, Ebû Ubeyde ibni’l-Cerrah’ı, yâni ashabından sevdiği birisini, onlara yönetici olarak gönderdi onlarla beraber. Onların da cizyelerini aldı, kabul etti. Onlar o haliyle kaldılar. İçlerinden bazıları müslüman oldular.

Bu olaya, yâni “Hangimiz haksızsak, Allah onu kahretsin!” noktasına geldi mi iş, ona *mübâhele* deniliyor. Şimdi müfessirlerin bir kısmına göre, burada söylenen şey aynı şey... Yâni, “Siz, ‘Ahirette biz Allah’ın sevgili kullarıyız, biz cennete gireceğiz; sizler girmeyeceksiniz!’ diye mugâlata yapıyorsunuz, kuru iddialarda bulunuyorsunuz. Haydi bakalım, o zaman ölümü dileyin! Yâni kim haksızsa o ölsün!..’ diye dileyin bakalım!”

Onu yapamadılar. Peygamber Efendimiz’in etrafındaki yahudiler onu yapamadılar. Eğer “Yalancı olan taraf helâk olsun!” diye, öyle bir şey yapsalardı, ne olurdu?.. İbn-i Cerir, tefsirinde diyor ki: Bize ulaşan hadise göre, bilgiye göre Peygamber Efendimiz buyurdu ki:¹

وَلَوْ أَنَّ الْيَهُودَ تَمَنَّوْا الْمَوْتَ لَمَاتُوا

وَلَرَأَوْا مَقَاعِدَهُمْ مِنَ النَّارِ

(حم.ع. عن ابن عباس)

(*Lev enne'l-yehûde temennevü'l-mevt*) “Eğer yahudiler haksız olan ölsün diye, ölümü temenni etselerdi, (*lemâtû*) hepsi ölürlerd. (*Ve lereev makàidehüm mine'n-nâr*) Ölürlerd ve cehennemdeki makamlarını, nereye atılacaklarını, cehennemdeki azab yerlerini görürlerdi.” diyor.

Yapamadılar onu. (*In küntüm sâdikîn.*) “Eğer siz haklı olduğunuz kanaatindeyseniz, yapın böyle.” denildi ama, yapamadılar.

Bazıları da bu ayet-i kerimeyi şöyle anlamak istemiş, böyle yorumlamışlar:

“—Siz eğer ‘Biz Allah’ın sevgili kullarıyız.’ diyorsanız, o zaman ölümü isteyin! Nasıl olsa ahirette siz cennete gidecekseniz, mü’minseniz; o zaman ölümü isteyin!”

Ama, bu mânâ biraz zayıf. İbn-i Kesir buna itiraz ediyor. Diyor ki: “İnsanın dünya hayatını sevmesi tabiidir, doğaldır. Mü’minlerden de yaşamayı isteyen vardır.”

---

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.248, no:2225; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.IV, s.471, no:2604; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.VIII, s.418, no:13873.

Hatta hadis-i şeriflerde insanın çok yaşamayı istemesi tavsiye de edilmiştir. İnsan, “Çok yaşayayım da çok hayır yapayım, hayrım daha da çok olsun!” diye isteyebilir. Ölümden kaçmak, korkmak da bir duygudur, tabiidir. Hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz de buyurmuş:²

---

² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.566, Nu:2330; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.40, no:20431; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.398, no:2742; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.489, no:1256; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.116, no:864; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.327, no:5449; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.II, s.81, no:818; İbn-i Ebî Şeybe, c.VII, s.90, no:34424; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.37, no:3623; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.371, no:6317; Şeybânî, *el-Âhâd ve’l-Mesânî*, c.II, s.532, no:1356; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VII, s.229; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.XI, s.354, no:4529; Ebû Bekre RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.565, no:2329; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.188, no:17716; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.II, s.118, no:1441; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.89, no:34420; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.393, no:515; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.371, no:6318; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.111; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.182, no:509; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.II, s.379; İbnü’l-Ca’d, *Müsned*, c.I, s.492, no:3431; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.104, no:1883; Ziyâu’l-Makdisî, *el-Ehâdisü’l-Muhtâre*, c.III, s.392, no:43; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.445, no:3925; Abdullah ibn-i Büsr el-Mâzinî RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.235, no:7211; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.247, no:2981; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.990, no:34422; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.371, no:6320; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.81, no:80; Ebû Hüreyre RA’dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.489, no:1255; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.371, no:6319; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.328, no:1086; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.353; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.X, s.337, no.17548; *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.667, no:42648, 42649; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.211, no:1231.

خَيْرُكُمْ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسَنَ عَمَلُهُ

(ت. حم. ك. ط. طس. ش. ق. عن أبي بكر؛ ت. حم. طس. ش. هب. ق. حل. عن

عبد الله بن يسر؛ حم. حب. ش. عن أبي هريرة)

(*Hayruküm men tåle umruhû ve hasüne amelühû*) “Sizin en hayırlınız, ömrü uzun olup da ameli de sàlih olandır, yâni ömrünü iyi işlerle geçirendir.” buyurmuş.

Binâen aleyh, ölümden korkmak doğrudan doğruya bir imansızlıktan neş’et etmez. Herkes aşının faydalı olduğunu bildiği halde, iğne olmaktan kaçır. Ameliyat mecburi olduğu halde, ameliyat olmaktan korkar... Bu insanın içgüdüğü, yâni kendini koruma içgüdüğüdür.

İbn-i Kesir, iki tarafın da delillerini zikrettikten sonra:

“O değildir murad; haksızı Allah kahretsin mânâsıdır.” diye, onun daha doğru bir mânâ olduğunu beyan ediyor. Ben de o kanaattem, ayet-i kerimenin gidişi öyle, mânâ o zaman daha tatlı oluyor.

e. Yahudiler Ölümü Hiç İstemezler

95. ayet-i kerime de:

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

(البقرة: ٩٥)

(*Ve len yetemennevhu ebeden bimâ kaddemet eydîhim, va'llàhu alîmün bi'z-zàlimîn.*)
(Bakara, 2/95)

(*Ve len yetemennevhu ebedâ*) “Onu şimdi de temenni edemiyorlar, ileriye doğru da hiç temenni edecek halleri yok, temenni de edemeyecekler! Hiç temenni edemeyecekler o ölümü...” Yâni, “Biz haklıyız, Allah haksız olanı kahretsin!” diyemeyecekler. Çünkü deseler, bu gibi durumlarda, Allah haksızı derhal, anında kahrediyor. Yâni, Cenâb-ı Hakk'ın gayretu'llahı, âdetu'llahı öyle...

Bir yerde azgınlık arttığı zaman, Cenâb-ı Hak azabı güm diye indiriyor. Bunun Kur'an-ı Kerim'den çok misalleri var: Âd Kavmi, Semûd Kavmi ve diğer azgın insanlar, Kàrunlar, Nemrutlar, Firavunların başına gelenler... Yâni, Allah'ın gazabına uğrayan insanların maceraları mâlum.

(*Ve len yetemennevhu ebedâ*) “Asla böyle bir şeyi temenni edemeyecekler; edemedikleri gibi ileri doğru da bir ümid yok. Şimdi de temenni etmediler, etmiyorlar; ileride de etmeyecekler. (*Bimâ kaddemet eydîhim*) Ellerin önüne takdim ettiği, sunduğu şeylerden dolayı...”

(*Bimâ kaddemet eydîhim*) “Onların ellerinin önüne takdim ettiği şeyler.” Bunlar ne demektir? Ortaya koydukları işler, ameller, icraat, kötülükler, günahlar dolayısıyla... Yâni insanın yaptıkları ne oluyor?.. Bu dünyadayken deftere yazılıyor, ahirete gönderiliyor.

Onların hükmü, cezası ahirette olacak. Sonuç itibariyle, elleriyle takdim ettiklerinden murad, elleriyle işledikleri günahlar demek. Günahlarından dolayı, haksızlıklarından, suçlarından dolayı bunu hiç isteyemeyeceklerdir.

(*Va'llàhu alîmün bi'z-zàlimîn*) “Allah o günahkârları, o zalimleri, o adaletsizleri, o haksızları, o doğru işe yanaşmayanları, doğruyu yapmaya yanaşmayanları, günahkârları pekâlâ, son derece iyi bilmektedir.” Onların işte halleri böyle.

f. Bin Yıl Yaşamak İsterler

وَلْتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوَةٍ
وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ
أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحِّزِهِ مِنَ الْعَذَابِ
أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

(البقرة: ٩٦)

(*Ve letecidennehüm ahrasa'n-nâsi alâ hayâtin ve mine'llezîne eşrekû, yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe senetin ve mâ hüve bi-müzahzihihî mine'l-azâbi en yuammer, va'llàhu basîrun bimâ ya'melûn.*) (Bakara, 2/96) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

(*Ve letecidennehüm ahrasa'n-nâsi alâ hayâtin ve mine'llezîne eşrekû*) “Onları ölümü temenni etmek şöyle dursun, hayata insanların en hırslı olanı, yaşamaya en bağlı olanı, yaşamayı en çok temenni edeni bulursun; (*ve mine'llezîne eşrekû*) hatta şirk koşanlardan bile daha hırslı...” Yâni, “Onları şirk koşanlardan bile hayata daha haris, yaşamaya daha istekli, ölümden daha korkucu bulursun.”

Niye onların böyle, insanların hayata en hırslısı olduğunu söyledikten sonra, “Hatta şirk koşanlardan bile daha hırslıdır.” diye söylüyor?.. Çünkü mü'minler ahireti bildikleri için, dünya hayatından sonra bir de ahiret hayatı var diye inanıyor; müşriklerden, imansızlardan öyle ayrılıyor. Ahireti bildiği için, ahireti isterler.

Meselâ, benim rahmetli dedem (annemin babası), yaşlandığı zaman, “Al yâ Rabbi artık emânetini...” demiş. Ben şehirdeydim, vefatında yanında değildim ama, “Yaşadım, al artık canımı!” demiş.

Tarihten de Lebîd ibn-i Rebîa³ var. 156 yıl yaşadığını Ebû Hüreyre RA rivayet ediyor. O da demiş ki:

وَلَقَدْ زَيْمْتُ مِنَ الْحَيَاةِ وَطَوْلِهَا

وَسُؤَالِ هَذَا النَّاسِ كَيْفَ لَبِيدُ

Ve lekad zeimtü mine'l-hayâti ve tûlihâ,

Ve suâli hâze'n-nâsi keyfe lebîdü?

“Hayattan bıktım, insanların ‘Nasılsın Lebîd?’ demesinden bıktım.” diye, şiirine yazmış. Ölümü istiyor mü’min, çünkü ahiret daha iyi diye.

Yine Kàdı İyaz, *Kitâbü’ş-Şifâ bi-Ta’rîfi Hukûki’l-Mustafâ* isimli meşhur, güzel eserinde ashabdan bazı kimseleri bildiriyor ki, isimlerini söylüyor: “Öyle mübarek insanlar vardı ki, her akşam, ‘Yâ Rabbi, bâri bu akşam benim canımı alıver! Öleyim de, sevdiğlerime kavuşayım...’ diye ölümü her akşam temenni ederlerdi.” diyor.

Tabii temenni edenler olur. Ahireti bilen insan, ahireti gören insan, ahirete inanan insan ahireti temenni eder. Birisi de hurilerden birisini görmüş, ondan sonra artık hayatı hiç istememiş.

---

³ Lebid ibn-i Rebia (?-660 m.) Kasideleri Kâbe duvarına asılan ünlü Arap şairlerindendir. Genç yaşta yazdığı ve okuduğu şiirleriyle meşhur olmuş ve belagatın çok üstün olduğu bir zamanda en büyük edipler seviyesine yükselme başarısını göstermiştir. Muallaka sahibi kişiler arasında Müslüman olan tek şairdir. Hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, Hire Hükümdarına gönderilen elçilik heyeti içinde bulunmasından hareketle 550-570 yılları arasında doğmuş olduğu tahmin edilmektedir.

Lebid’in, 631 yılında Müslüman oldu. Bu tarihten sonra Küfe’ye yerleşti ve şehrin kurucuları arasında yer aldı. Oğulları da kendisiyle birlikte buraya yerleştiler. Uzun bir ömür yaşayan meşhur şair 660 veya 661 yılında Küfe’de vefat etti.

Lebid, Müslüman olduktan sonra ise, şiirlerinde içki ve av sahnelerine yer vermedi. Bundan sonra daha çok İslami motiflere yer verdi. “İyi biliniz ki, Allah’tan başka her şey batıldır, her nimet de şüphesiz zevale mahkumdur” beyti Peygamber Efendimizin SAS övgüsüne, hiçbir şairin ağzından, bunlardan daha doğru ifadelerin çıkmadığı mealindeki iltifata mazhar oldu.

Bir de cennetteki makamını veya cennete kendisine bahşedilecek ikramları görünce, artık hayatı istememek gayet güzel.

Mü'minler böyledir. Ehl-i kitaba da Allah bu bilgileri, o peygamberlerle öğretmişti. Cenneti cehennemi, onlar da biliyorlardı. Onların da aslında mü'min olanları ahirete şevk duyabilirler.

Meselâ, Yunus Emre'nin şiirlerini düşünün, Mevlânâ'yı düşünün!.. Mevlânâ Hazretleri'nin, Hocamız'ın vefatı dolayısıyla, benim tesbit ettiğim meşhur şiirini⁴ düşünün, ölüme bakışını düşünün! Ölüm, böyle evliyâullah için sevgiliye kavuşma, vuslat gecesi oluyor. Onu temenni etti.

Bunlar, ehl-i kitap, Mûsâ AS'a tâbi olduklarını iddia ediyorlar. O halde bunların ölümü istememesi, hayata bağlılığı, hatta ahiret inancı olmayan müşriklerden bile daha çok hayata bağlı olması çok garip.

(Letecidennehüm) “Ey Rasûlüm sen onları bulacaksın muhakkak ve muhakkak...” *Le*, te'kid için gelmiş fiilin başına. *(Tecidu)* denmiyor, *(letecidennehüm)* deniyor. Bir de sonuna *nûn-u te'kid-i sakîle*, kuvvetlendirme nunu gelmiş. *Mânâyı kuvvetlendirmek için, muhakkak ve muhakkak öyle olacak mânâsına. (Ve letecidennehüm ahrasa'n-nâsi alâ hayâh)* “Yaşamaya, yaşama, insanların, halkın, insanoğlunun en hırslısı bulacaksın onları... Bulursun, görürsün, bu vaziyette görürsün. Hatta, ahiret inancı olmayan müşriklerden bile daha çok hırslı görürsün.”

Müşrikler tabii, öldükten sonra yok olacağız diye düşündüklerinden, dünyada çok yaşamayı istemek, onların müşriklik mantığı içinde tabii görülür. Ama mü'minler için, onlardan da daha çok hayatı istemeleri, dünya hırslarını gösterir ve inançlarının olmadığını gösterir. Bu ayet-i kerime o noktaya işaret buyuruyor.

---

⁴ Arkamdan Ağlama

Öldüğüm gün tabutum yürüyünce

Bende bu dünya derdi var sanma!

Bana ağlama, "Yazık, yazık!" "Vah, vah!" deme!

Şeytanın tuzağına düşersen, vah vahın sırası o zamandır.

Yazık yazık asıl o zaman denir.

Cenâzemi gördüğün zaman "Elfirak, elfirak!" deme!

Benim buluşmam asıl o zamandır.

Beni mezara koyunca elvedâ demeğe kalkışma!

Mezar cennet topluluğunun perdesidir.

Mezar hapis görünür amma,

Aslında canın hapisten kurtuluşudur.

Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!

Güneşle aya batmadan ne ziyan gelir ki?

Sana batma görünür amma

Aslında o doğmadır, parlamadır.

Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?

Neden insan tohumu için

Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?

Hangi kova suya salında da, dolu olarak çekilmedi?

Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?

Bu tarafta ağızını yumdun mu, o tarafta aç!

Çünkü artık hay-huy'un,

Mekânsızlık aleminin boşluğundadır.

(*Yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe seneh*) “Onlardan birisi diler ki: ‘Keşke bin yıl yaşasam...’ (*Ve mâ hüve bi-müzahzihihî mine’l-azâbi en yuammer*) Halbuki bin yıl yaşaması, böyle uzun ömürlü olması, azabdan onları kurtarmaya yaramayacaktır, azabdan onları uzaklaştırıcı olamayacaktır. (*Va’llàhu basîrun bimâ ya’melûn*) Allah onların işlediklerini pek mükemmel, pek güzel görmektedir.” Yâni, “Ne icraat yaptıklarını, ne tavırlar aldıklarını, ne yanlış yollara kaydıklarını, neler düşündüklerini, imanlarına aykırı nasıl hatalara düştüklerini Cenâb-ı Hak çok güzel görmektedir.”

Tabii bu bir tehdit oluyor. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri yaptıklarından gâfil değil. Hepsini her an görüyor, çünkü her yerde hâzır ve nâzır. İnsanoğlu ona rağmen günah işliyor.

Hacı Bektâş-ı Velî Hazretleri’nin *Makâlât*’ında çok güzel olarak diyor ki:

“—Sen ey mü’min...” Yâni, bir müslümana hitap ediyor: “Sen (*Âmentü bi’llâhi ve melâiketihî*) ‘Allah’a ve meleklerine inandım.’ diyorsun. İnsanların yanında kusur işlemekten kaçınıyorsun, çekiniyorsun, utanıyorsun; ama, yalnız kaldığın zaman, kimse yok diye türlü türlü hatalar, günahlar, edepsizlikler, hırsızlık, arsızlık, terbiyesizlik, yüzsüzlük yapıyorsun!.. E, nerede kaldı senin Allah’a inancın?.. Böyle şey olmaz!” diye bildiriyor Hacı Bektâş-ı Velî.⁵

---

⁵ Prof. Dr. M. Esad Coşan, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makâlât*, s.16, Seha Neşriyat, Ankara 1986. Esad Coşan, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makâlât*; sadeleştiren: Dr. Hüseyin Özbay, s.9, Kültür Bakanlığı, Ankara 1996.

Evet insan, etrafında Allah'ın melekleri olduğunu bilince, onlardan utanır. İnsanlardan utanıyor, yalnız yerde yapıyor... Yalnız yerde yalnız değil ki, melekler var. Meleklerle inanıyorsa, meleklerden de utanacak.

Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde buyuruyor:

“—Sizden biriniz, yanında görevi icabı hep bulunan meleklerden utansın!”

Yâni, “Öyle fezâhat, kötü iş yapmayın!” demek.

Tabii melekler de görüyor; Cenâb-ı Hak da her yerde hâzır ve nâzır, o en iyisini görüyor. Cenâb-ı Hak en iyisini görüyor. Binâen aleyh, onların bu suçları sabittir. Yazılıyor, melekler de yazıyorlar. Onun cezası olacaktır. Ne kadar kaçsalar ölümden kurtuluş olmayacaktır, ahirette cezalarını çekecekler.

Tabii bu mânâda ilerideki sûrelerde, ayetlerde aynı konuda, onların meselelerine karşılık, benzer ayet-i kerimeler gelecek.

g. Yahudilerden İbret Alalım!

Onlar bu hataları yapmışlar, Peygamber Efendimiz zamanından da 1400 yıl geçmiş. Biz şimdi tefsire, Kur'an-ı Kerim'in başından başlayalım dedik, 96. ayet-i kerimeye kadar geldik Bakara Sûresi'nden... Bu münasebetle bunları görüyoruz. Tabii, insan okuduğundan ibret alacak. Bizim de ibret almamız lâzım!

Biz de Allah'ın kuluyuz, biz de mes'ulüz, sorumluyuz... Bizim de inandık deyip de inanmamamız, başımıza felâket getirir. Bizim de böyle gevşek olmamamız lâzım!

Bir zamanlar mü'min bir kavim olan, Firavun'un kavminin yanında Allah'ın sevgili kulları olan kavim, sonradan bir zaman geliyor, kâfir durumuna düşüyor. Bir zamanlar Peygamber Efendimiz'in ümmetinden mübarek insanlar olan kimseler, şimdi ilericiliktir, batıcılıktır, çağdaşlık diye, bunlar eski masallar diye dine karşı çıkıyor. Eski masallar değil, köklü hakikatler... Yâni fizik kanunları, kimya kanunları gibi dînî gerçekler bunlar. Yâni doğru olan şeyler...

Binâen aleyh, gevşemememiz lâzım! Bizim de, bu gibi durumlara düşmemek için kendimizi yoklamamız, kollamamız, murakabe etmemiz lâzım! Her an murakabe etmemiz lâzım! Ve Cenâb-ı Hak'ın emirlerine sımsıkı sarılmamız lâzım! Yâni mü'minsek, ki mü'min olmayınca mahvolacağız. Binâen aleyh, mü'min olmak lâzım! O kesin, tamam.

Küfür mü, şirk mi, inkâr mı iyi; iman mı iyi?.. İman iyi, tamam... İmanı tercih ettin, aferin kazandın, tamam. Mü'min isen, o halde imanının gereğini de yapmanı Cenâb-ı Hak istiyor. Yapmadığı zaman, kim yapmamışsa, ona da, "Niye imanının gereğini yapmadın, niye imanının gereğine aykırı işler yaptın?" diye soruyor.

Şimdi ben 20. Yüzyıl'da bakıyorum, işte dünya... Türkiye bana küçük görünüyor tabii şimdi. Dünya üzerinde bir ülke olarak görünüyor. Bakıyorum çok küfürler var, çok inkârlar var, çok haksızlıklar var, çok yanlışlıklar var, yanılmalar var.

Allah bizi yanıltmasın... İmandan, İslâm'dan, Kur'an'dan ayırmasın... Bu okuduğumuz ayetlerde tenkit edilen sapıtmış, şaşırılmış, Allah'ın gazabına uğrama durumuna düşmüş, dalâlete düşmüş eski kavimler gibi olmayalım!..

“—Nasıl olalım hocam?” diye soracak olursanız: Şu Allah'ın kelâmı Kur'an-ı Kerim'i açın, okuyun! Amerikalı açıyor, okuyor, müslüman oluyor. Avrupalı açıyor, okuyor, müslüman oluyor. Japon alıyor, okuyor, müslüman oluyor. Hintli alıyor, okuyor, müslüman oluyor... Allah'ın kelâmını alın, okuyun!.. Veya dinleyin!.. Veya bunları okumuş büyük feylesoflar, mütefekkirler, alimler, müslüman olanlar var; onların sözlerini dinleyin! Adamların neden böyle bir şeye gelip, en sonunda bunu tercih ettiğini anlayın!..

Roce Garudi'ye birisi demiş ki, bizim gazetecilerden:

“—Yâ üstad, niye müslüman oldun?..”

Güleceğim geliyor benim. İslâm doğru olduğu için müslüman oldu. Adam her şeyi gezdi, hristiyan ülkede yetişti, sosyalist oldu, komünizmi gördü, kapitalizmi gördü. Sonra en güzeli İslâm olduğu için, en güzel nizam İslâm olduğu için İslâm'a geldi. Niye hayıflanıyorsun?..

“—Ee, yâni İslâm gericilik dini değil mi?” diyor. Bana birileri sormuştu zamanında:

“—Türkler niye müslümanlığı seçmişler?..”

Müslümanlık başa dert gibi, böyle söylüyor. Hayır, müslümanlar Hristiyanlığı da biliyordu, Budizm’i de biliyordu, Brahmanizm’i de biliyordu. Yâni Orta Asya’da, Çin’de hükümetler kurmuşlardı, ahalileri tanıyorlardı, inançları biliyorlardı. Hristiyanlığı, Yahudiliği de biliyorlardı. Onların en doğrusunu seçtiler. Hem de irdeleye irdeleye, gayet güzel inceleye inceleye yaptılar bu işi... Ve İslâm’ın en mükemmel eserlerini onlar ortaya koydular ve İslâm’ın en güzel uygulamasını, tarih boyunca onlar gösterdiler.

Osmanlıların ilk devresine, bozulmadıkları o safvet devresine, sâfîlik devresine bakın! Ne kadar temiz, ne kadar güzeldir. Herkes hayran oluyor, beğeniyor. Yâni yıkılış devrine doğru, bozulma devrine değil de, tâ önceki devirlere bakacak olursak, görülüyor ortalıkta uygulama...

Tabii, Osmanlılardan önce İslâm’ı güzel uygulamış başka devreler de, başka çevreler de, başka milletler de var; Allah râzı olsun... Ve İslâm’ın nasıl huzur getirdiği, mutluluk getirdiği görülüyor. Şimdi bazıları da tabii şöyle düşünüyor:

“—Canım işte meselâ, Osmanlı’yı okuyoruz işte, onların aletine edevâtına bakıyoruz. Şimdi batının aletine edevâtına bakıyoruz...”

Aynı devirdeki batıya baksana!.. Daha ortaçağda, karanlık devirde... Yâni, İslâm'ı düşünürken Kanunî devrini düşünüp de, batıyı düşünürken 20. Yüzyıl'ı düşünmek olmaz ki... Çağları eşit zamanlar içinde mukayese yapacaksın, öyle inceleyeceksin. Hangisi kadına hak vermiş, hangisi kadının hukukunu kollamış?.. Hangisi zulmü engellemiş?.. Hangisi çeşitli inançları böyle koruyarak, hiç kimseye zulmetmeden yönetim göstermiş; ötekiler ne yapıyorken?.. Yâni, mukayese edildiği zaman, gerçekler mukayeseden çıkar.

En medeni yönetimi bizimkiler göstermiş. Çanakkale'de bizim dedelerimizle çarpışmış Avustralyalıları konuşturmuşlar burada televizyonda. Bir tanesi çıkmış... Ben onu şimdi merak ediyorum yâni, nereden bulunur, nasıl alınır bilmiyorum ama, konuşmasını keşke alabilsek. demiş ki:

“—Çok haksızdık, Çanakkale'ye gitmekle, orada çarpışmakla... Ve dünyanın en asil, en dürüst, en temiz milletiyle çarpıştık.

Bizim oraya gitmemiz yanlıştı. Onlar çok temiz insanlardı.” demiş. Hakikaten Osmanlı terbiyesi çok güzel! Şimdiki hale bakıyorum, terbiyesizliğe bakıyorum... Meselâ, şu zelzele felâketini, adım adım haberleri takip ediyorum internetten, buranın televizyonlarından, Türkiye'den gelen haberlerden... Alıyorum daima bilgileri, çok üzülüyorum. Yâni birisi can derdinde, evi yıkılmış; öbür taraftan hırsızlar, evde olmayan insanların evlerini soyuyor.

Birisi göçüğün altında kalmış, kolunda bilezikler var; hırsız bilezikleri alacağım diye kolunu kesiyor... Yâni insanlık ölmüş.

Tabii, bizim kardeşlerimiz ve başka böyle merhametli iyi insanlar, yine Osmanlı terbiyesi, yine milli terbiye almış insanlar; gidip de orada ne gibi yardımlar yapabilirim diye, elinden gelen yardımı yapanlar da var. Öyle haberler de geliyor. Hatta bizim torun da gitmiş. Annesi anlatıyor ki anneannesine: “Çok üzgün geldi, çünkü çok acı sahneler gördü.” filân diye.

Yâni çok güzel huylarımız vardı, çok güzel komşuluğumuz vardı, çok dürüst hallerimiz vardı. Şimdi herkes televizyonda gösteriyor: TRT İnternational’dan bakıyorum:

“—Bu sigarayı kaçta aldın?” diyor.

“—Şu kadar paraya aldım.”

“—E bunun asıl fiyatı kaçtı?”

“—Şu kadar daha azdı.”

“—Ne dersin bu işe?..”

“—Allah kahretsin!..” diyor.

Yâni, kimisi depremden perişan olmuş, felâkete uğramış, ağlıyor, sızlıyor, acı çekiyor... Kimisi de onu istismar ediyor. Yâni fahiş fiyatlarla, hırsızlıkla, talanla, yağmayla uğraşiyor. Bu nedir?.. Çöküntüdür, ahlâkî bozukluktur.

Borsa şöyle rezil, böyle şey... Yâni önümde mecmua var, borsada ne haksızlıklar, ne şarlatanlıklar, saçmalıklar olduğunu yazıyor. Utanıyor insan. Yâni güzel olması lâzım, temizlik olması lâzım, dürüstlük olması lâzım!..

Halka acıma olması lâzım, halka hizmet olması lâzım, halkı ezmemek lâzım!.. Yâni bunları, doğruyu, iyiyi görmek ve yapmak lâzım! Eğrinin eğriliğini de anlamak lâzım!..

İman gidince her şey gidiyor. Allah akıbetimizi hayreylesin, başka felâketlerden korusun... Bazıları imanını kaybetmiş maalesef... Yetişme tarzı, güdümlü yetişmeye kanmışlar, aldanmışlar, yanılmışlar. İşte buradan açıkça söylüyorum: Çok yanırlıyorlar! Ben onların her şeylerini biliyorum, onların inançlarını da biliyorum. Hayat görüşlerini de, düşüncelerini de biliyorum; çok yanlış yoldalar. Çok hata ettiklerini anlayacaklar. Bu yahudilerin, bu ayetlerde anlatılan suçlularının akıbetleri gibi. Doğruyu bulmak lâzım ve uygulamak lâzım! Biz de gözümüzü açalım da, yanlış işler yapmayalım, aldanmayalım, şaşırmayalım! Sonra Cenâb-ı Hakk'ın kahrına, gazabına uğramayalım!.. Aksine lütfuna erelim, sevdiği kul olalım, iki cihanda aziz ve bahtiyar olalım!.. Allah tevfikini refîk eylesin... Hakkı hak olarak görüp, ona uymayı nasib eylesin... Bâtılı bâtil görüp, ondan korunmayı nasib eylesin...

Aziz ve sevgili dinleyiciler ve izleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24. 08. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü